

Wie wil er nog bestuurder zijn in de zorg?
Tijd om te (ver)oordelen? Of tijd om vragen te stellen?

Ronald Simons

Het wordt makkelijker om falende zorgbestuurders voor de rechter te slepen. Staatssecretaris Bussemaker zal de wet hiertoe aanpassen. Bestuurders van zorginstellingen die niet kunnen aantonen dat hun beleid gericht is op goede zorg kunnen ter verantwoording worden geroepen. De raad van toezicht van een zorgstelling en ook het College sanering zorginstellingen kunnen een rechtzaak aanspannen (*Parool*, 22 januari 2009).

Wie wil er nog bestuurder van een zorginstelling zijn in Nederland? Waar haal je het lef en je werkplezier vandaan? Bestuurders van zorginstellingen dreigen het uitschot van Nederland te worden. De beloningen van bestuurders in de zorg zijn te hoog koppen de media regelmatig. Nu kunnen zij ook nog strafrechtelijk worden vervolgd. De combinatie van meer straffen en minder belonen om gewenst gedrag te stimuleren kan toch niet de oplossing zijn voor het feit dat de kwaliteit van het bestuur van zorginstellingen blijkbaar te wensen over laat. Het lijkt erop dat wij ons in een neerwaartse spiraal bevinden. Waar iedereen over elkaar heen rolt om zijn mening of oordeel te geven zonder een oplossing aan te dragen. Iedereen wijst naar elkaar. Medewerkers naar bestuurders. Bestuurders naar medewerkers en de raad van toezicht. De overheid naar bestuurders en raden van toezicht. De raad van toezicht naar de bestuurder.

Het is makkelijk om te (ver)oordelen en typisch Nederlands om iemand de schuld te willen geven als het mis gaat. Uiteraard mogen wij van bestuurders verwachten dat zij niet alleen verantwoordelijk zijn, maar vooral dat zij zich verantwoordelijk gedragen. Ook op dit niveau geldt letterlijk en figuurlijk: de juiste man op de juiste plaats.

Wat is er nu echt nodig om de kwaliteit van het bestuur in de zorg te verbeteren? Het is tijd om onszelf en elkaar vragen te stellen eerder dan om te (ver)oordelen:

- Wie zijn de goede en succesvolle bestuurders in de zorg? Bestaan zij nog?
- Welke kenmerken hebben zij? Zijn het managers of leiders?
- Is het tijd voor een generatie nieuwe bestuurders? Mannen of vrouwen?
- Komen deze nieuwe bestuurders juist wel of juist niet uit de zorg?
- Selecteren raden van toezicht hun nieuwe bestuurders op de juiste wijze en op de juiste kenmerken en criteria? Of wordt er voor de zekerheid van inhoudelijke ervaring en de 'old boy' uit het netwerk gekozen?
- Wat is de rol van de raad van toezicht? Durft de raad van toezicht zijn rol te pakken? Vanuit kracht? Of vanuit de angst dat het mis gaat?
- De afgelopen jaren besluiten raden van toezicht steeds vaker tot vervanging van de bestuurder. Levert vervanging van bestuurders kwaliteitsverbetering en meer rendement op?

- Waarom wordt er vaak meer tijd besteed aan de werving & selectie van een teammanager in de zorg dan aan de werving & selectie van een bestuurder of minister?
- Werkt toezicht (op toezicht)? Hoeveel toezichthoudende instanties hebben wij nodig om de kwaliteit van zorg en de kwaliteit van bestuur in de zorg te verbeteren?
- Het parlement eist regels waaraan zorgbestuurders moeten voldoen. Gaan we het regelen met meer regels? Of zijn er andere initiatieven mogelijk en nodig?
- Welke stimulerende initiatieven kunnen er genomen worden om de kenmerken van en het potentieel aan succesvolle zorgbestuurders van de toekomst in kaart te brengen en te ontwikkelen?
- Wat heeft een zorgbestuurder nodig van zijn raad van toezicht om succesvol te kunnen zijn?

Staatssecretaris Jet Bussemaker en minister Ab Klink (Volksgezondheid) verwachten de eisen van goed zorgbestuur dit voorjaar te kunnen presenteren. Het zou mooi zijn als er niet direct alleen maar weer eisen worden gesteld aan goed zorgbestuur. Laten zij ook aandacht geven aan de vraag achter de vraag om het probleem op te lossen. En laten wij hopen dat zij niet vergeten om vooral ook eisen te stellen aan de wijze waarop raden van toezicht zorgbestuurders selecteren. En wie rekent de raad van toezicht af op een foute keuze? Of sneuvelt de nieuwe topbestuurder in de zorg dan gewoon opnieuw?

Ronald Simons is algemeen directeur van FunctieMediair (interim management, werving & selectie, assessment & development in de zorg).